

ДЪЛЪТЪ НА БЪЛГАРСКАТА ИНДУСТРИЯ ВЪ ПРИХОДИТЪ НА ДЪРЖАВАТА И ОБЩИНИТЪ.

(НАДЪ 3,000,000,000 ЛЕВА ГОДИШНО).

Както навсѣкжде, така и у насъ задачата на индустрията е да твори материални блага. По своето естество тя борави съ голѣми числа, смѣта често съ милиони. Това дразни хората съ обикновени умове и ги настроява противъ индустрията. Въ обществото се е сложило убеждението, че тия голѣми суми оставатъ въ джобовѣтъ на индустриалцитѣ и имъ даватъ възможность да живѣятъ охолно, когато масата тѣне въ сиромашия и не може да свърже двата края. Малцина сж, които знаятъ, че голѣма частъ отъ тия милиони се даватъ за сурови материали, за гориво и за заплати и надници на заетия въ индустриалното производство чиновнически и работнически персоналъ, а още по-малцина сж тия, които знаятъ, какво дава индустрията на държавата, на общинитѣ и на разнитѣ фондове. Като не се знаятъ точнитѣ цифри и като се живѣе съ едно криво и широко насаждано предубеждение, дохожда се до заключението, че индустрията не дава нищо на държавата и затова нейното съществуване не намира обществено оправдание.

За да хвърлимъ малко свѣтлина върху тоя въпросъ, потрудохме се да установимъ, какво дава индустрията на държавата, общинитѣ и разнитѣ фондове по силата на съществуващитѣ въ страната закони. Работата ни бѣше доста трудна, понеже у насъ никой не следи, какво плаща индустрията изцѣло. Наопѣки, всѣко ведомство, щомъ му потрѣбватъ за нѣщо пари и щомъ не може да ги вземе подъ формата на прѣки данъци, отива по линията на най-малкото съпротивление, налага на индустрията не само разни нови данъци, такси, берии и пр., но я прави и свой бирникъ, който е длъженъ да събира паритѣ, да ги внася на приходъ на държава, община или фондове и да се отчита предъ разнитѣ провѣрители, комисии и пр. Всѣко ведомство сѣди само за себе си и се оправдава твърде лесно: „не е голѣма работа да се наложатъ толкозъ и толкозъ процента или по една нищожна сума върху дадена мѣрка — индустрията носи“. Никой обаче не се интересува да узнае, дали чашата не е вече препълнена и дали товарѣтъ

не е надвишилъ издържливостѣта на консуматора.

Поставихме си за задача да установимъ плащанията презъ 1936 година, за да бждемъ по-близо до действителното положение. Едни отъ цифритѣ намѣрихме у самитѣ учреждения; тѣ сж точно установени и не подлежатъ на никакво оспорване. Други цифри се постаряхме да установимъ по косвенъ начинъ възъ основа на съществуващи вѣншни белези и указания.

При установяване на тия приблизителни суми най-често си служимъ съ даннитѣ, които Дирекцията на статистиката дава за едрата индустрия презъ 1935 година въ изданието си: „Статистика на насърдчаваната индустрия презъ 1935 година“, отпечатана презъ 1937 година. За да избѣгнемъ повторенията при всѣка отдѣлна точка на изложението ни, намираме за добре да дадемъ тука изцѣло тия данни, съ които си служимъ, за да намѣримъ приблизителната сума.

Сведенията, които Дирекцията на статистиката дава за 1935 година, засѣгатъ **1,074** индустриални предприятия, разпредѣлени по вида на производството и по положението имъ по закона за насърдчение на мѣстната индустрия, който тогава бѣше въ сила, а отъ IХ. 1936 г. е вече отмѣненъ; така: 1) добиване на коксъ и солници — 4; 2) насърдчавани предприятия за преработване на сурови материали и за производство на електрическа енергия — 975; 3) ненасърдчавани електропроизводителни предприятия — 64; 4) фабрики за тютюневи издѣлия — 31. Липсватъ сведения за миннитѣ предприятия и за всички ненасърдчавани индустриални заведения, които не сж длъжни да подаватъ отчети за дейността си и затова Дирекцията на статистиката не е имала възможность да ги включи въ таблицитѣ си. И при нашитѣ изчисления тия предприятия оставатъ настрана, макаръ това да е въ ущрѣбъ на задачата, която сме си поставили.

Доколко това опущение, наложено ни отъ едностранчивостѣта на нашата индустриална статистика и отъ небрежностѣта